

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 221/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vaalirahalain aukoista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Lohikosken /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 221/2025 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä vaalirahalain aukkojen paikkaamiseksi ja valvonnan tehostamiseksi ja

miten hallitus aikoo varmistaa, että valtionyhtiöt kunnioittavat vaalirahalakia?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Laissa ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009 vp; vaalirahoituslaki) säädetään ehdokkaan vaalirahoituksesta ja sen ilmoittamisesta eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa, aluevaaleissa, kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa. Vaalirahoituslain 10 §:n mukaan valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) valvoo vaalirahoituslain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Jos ilmoitusvelvollinen ei valtiontalouden tarkastusviraston kehotuksesta huolimatta tee vaalirahoituslaissa säädettyä ilmoitusta taikka jos ilmoitus havaitaan olennaisilta kohdiltaan ilmeisen virheelliseksi tai puutteelliseksi, valtiontalouden tarkastusvirasto voi velvoittaa ilmoitusvelvollisen sakon uhalla tekemään ilmoituksen taikka korjaamaan virheen tai puutteen.

Vaalirahoituslain 4 §:n mukaisten rajoitusten rikkomisesta ei ole säädetty sanktiota eikä toisaalta rajoituksia koskevien säännösten valvonta kuulu VTV:n valvontatehtävän piiriin, vaan niiden on katsottu kuuluvan enemminkin niin sanotun poliittisen vastuun piiriin. Sen sijaan ilmoitusten oikeellisuuden valvonnalla tarkastusvirasto myötävaikuttaa siihen, että ilmoitukset sisältävät olennaisilta osin oikeat tiedot. Lisäksi julkaistujen ilmoitusten oikeellisuuteen vaikuttamalla VTV pyrkii varmistamaan, että vaalirahoituslain 4 §:n tuen rajoitusta koskevien säännösten noudattaminen olisi yleisön tarkasteltavissa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa vaalirahoituslain 10 §:n 3 momentin nojalla eduskunnalle vaalikohtaisen kertomuksen saamistaan vaalirahoitusilmoituksista ja toiminnastaan ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonnassa (vaalirahoituksen valvontakertomus). Nämä kertomukset myös julkaistaan VTV:n verkkosivuilla. Sen avulla luodaan ja ylläpidetään vaalirahoituksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Vaalirahoitusilmoitusta koskevaa lainsäädäntöä on vuosien varrella tarkennettu eri lainsäädäntöhankkeissa. Pääministeri Orpon hallitusohjelmakirjauksen (s. 215-216) pohjalta annettiin marraskuussa 2024 hallituksen esitys HE 190/2024, jossa ehdotetut muutokset vaalirahoituslakiin ovat tulleet voimaan 1.7.2025. Kyseisessä lainsäädäntömuutoksessa muun muassa selkiytetään lakia kampanjan kulut ylittävän rahoituksen osalta sekä vaali- ja puoluerahoitusta lainojen osalta siten, että lainan alkuperä on aina identifioitavissa. Näiden muutosten myötä parannetaan vaalirahoituksen läpinäkyvyyttä sekä lisätään tietoa ehdokkaiden mahdollisista sidonnaisuuksista.

Lisäksi pääministeri Orpon hallitusohjelmakirjauksiin perustuen on marraskuussa 2023 asetettu parlamentaarinen työryhmä kehittämään eräitä äänestämiseen ja vaaleihin liittyviä käytäntöjä (OM137:00/2023). Työryhmän yhtenä asiakohtana on selvittää parlamentaarisen vaalityöryhmän loppuraportissaan ([Parlamentaarisen vaalityöryhmän loppuraportti 9.2.2022](#)) esittämiä muutoksia lakiin ehdokkaan vaalirahoituksesta, joiden mukaan valtiontalouden tarkastusvirastolle annettaisiin mahdollisuus tehostaa uhkasakolla valvontatyötään siten, että tarkastusvirastolla olisi mahdollisuus tehostaa uhkasakolla lisätieto- tai selvityspyyntöä sekä jälki-ilmoitusta ja sitä koskevaa lisäselvitystä. Parlamentaarisen työryhmän työ on vielä kesken jatkuen asettamispäätöksen mukaisesti 31.12.2025 asti. Kirjallisen kysymyksen (KK 221/2025 vp) johdosta oikeusministeriö välittää valtionyhtiöiden tilanteen vaalirahoittajana parlamentaarisen työryhmän tietoon, jotta parlamentaarisessa työryhmässä valtionyhtiöiden tilanne voidaan ottaa huomioon työryhmän työskentelyssä. <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM137:00/2023>

Helsingissä 8.7.2025

Oikeusministeri Leena Meri

VN/19977/2025-OM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: